

HİDÂYET ALLAH'IN BİR LÜTFUDUR*

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn...

Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve'sselâmü alâ seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'ddîn...

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Dünkü konuşmamızda, bizler için en önemli mesele olan bir konudan başladık:

“—Dünya hayatı bir imtihandır. Burada zevk, oyun ve eğlence değil, Allah'ın rızâsına uygun yaşayarak imtihanı kazanma, ana fikrimizdir. Biz öteki insanlardan, öteki milletlerden bu bakımdan ayrılıyoruz. Zevk peşinde, eğlence peşinde koşmuyoruz. Ana gayemiz, Allah'ın rızasını kazanmaktır! Çünkü, hayatın mânâsı budur. Hayat imtihandır ve insan hayatta bu imtihanı kazanacak şeyler yapmalıdır. Ahirete vardığı zaman, hesap var... O hesabın kendi lehine çıkması, kendi lehine tecellî etmesi için, çalışması lâzımdır.” demiştik.

“Çalışmaların, faaliyetlerin, ibadetlerin, hayırların fayda vermesi için, —hem yapılışında doğru istikametın tesbit edilmesi bakımından, hem de yapıldıktan sonra kabul olması bakımından— mutlaka Allah'ın rızâsına uygun,

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Allah rızâsı için yapılması şartı vardır. Bir insan ters maksatla bir iyilik yaparsa; bir müddet için iyi bir şey yapıyor ama, arkasından düşündüğü şey, fitne veya fesad veya kötülük ise, kıymeti yok... İslâm'da niyet önemli oluyor. Bunların hepsinin de ana rûhu, can damarı, her şeyin aslı: İman, Allah'ı tanımak ve Allah'ı bilmektir.” demiştik.

a. Allah'ı Tanımak

Allah'ın bizden istediği şey, kendisini tanımamızdır. Kendisini bilmemizi, kendisinden gâfil olmamamızı istiyor. Kendisi var, her yerde hâzır ve nâzır... Bize ikramlarını gönderiyor. Her gün, her an, her dakika, her saniye ikram gönderdiği halde, hâlâ kendisini tanımamamızı affetmiyor.

“—Bre insafsız! Bu kadar zaman, her zaman sana bir şeyler geliyor, nimetler geliyor, hediyeler geliyor... Nereden geliyor; bunu hiç düşünmez misin?” der bir insan...

Onun gibi, Allah-u Teâlâ Hazretleri de kendisinin tanınmasını istiyor. Ayet-i kerimeler bu konuda bize aydınlatıyor:

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ

(الحديد:٤)

(*Ve hüve meaküm eyne mâ küntüm*) “Nerede olursanız olun, o sizinle beraberdir.” (Hadîd, 57/4)

وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ

(ق:١٦)

(*Ve nahnü akrabü ileyhi min habli'l-verîd*) “Biz insanoğluna şahdamarından daha yakınız, daha da yakındayız.” (Kaf, 50/16)

وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ

(النفال:٢٤)

(*Va'lemû enne'llàhe yehülü beyne'l-mer'i ve kalbihî*) “Biliniz ki, Allah insanın kendisiyle kalbi arasını, arasındaki sahayı dahi ihata eder.” Tabii, çok derin mânâları var...

Şimdi insanın, kendisine bu kadar yakınlık içinde olan Allah-u Tealâ Hazretleri'ni, hem de kendisine devamlı bir şeyler gönderen, hediyeler gönderen, iyilikler yapan yaratıcısını tanımaması, Allah'ın hiç affetmediği bir günahdır bu! Bizden asıl istediği de, kendisini tanımak... En önemli şey bu...

Sen Allah'ı tanıyor musun? Senin Allah ile direkt, doğrudan doğruya muamelen var mı? O kadar canlı mı tanışıklığın? O kadar candan mı, içten mi, samîmî mi? Değil... O sana yakın, sen ondan uzaksın... O zaman, kendini düzeltmen lâzım, bir takım çareler araman lâzım, bir takım bilgiler öğrenmen lâzım!

İşte, her yerde hâzır ve nâzır olan, bize bizden yakın olan, bize her zaman ikram, ihsân ve in'amda bulunan, bizi yaşatan, gördüren,

konuşturan, yürüten, kalbimizi çarptıran Rabbimizi tanımanın ilmi, ma'rifetullah ilmi hangi ilimdir? Tasavvuf ilmidir.

“—Tefsir ilmi, Kur'an-ı Kerim'i anlatan bir ilim; o daha yüksek değil mi?”

Kur'an-ı Kerim'in içinde her şey var... Kur'an-ı Kerim'in içinde tasavvuf da var, ferâiz de var, ahkâm da var... Cemiyetin yönetimi, mirasın taksimi, aile hukuku; her şey var... Her şeyin aslı Kur'an-ı Kerim ama, Kur'an-ı Kerim'den alınmış olan ilimler içinde, şeriat ilimleri içinde en şerefli, ma'rifetullah ilmi olan tasavvuf ilmidir. Çünkü, insanı Allah'ın rızâsına götürüyor.

İnsan fıkıh ilmini bilirse; abdest almanın usûlünü, namaz kılmanın, oruç tutmanın şeklini öğrenmiş oluyor. Güzel... Hadis ilmini öğrenirse; hadis imamlarının kitaplarını, metinlerini, rivâyetleri öğrenmiş oluyor. Güzel... Ama, konusu itibariyle en şerefli olan şeriat ilmi tasavvuftur, irfan ilmidir. Çünkü, Allah'ı tanımaya ait konular, tasavvuf ilminin içinde inceleniyor.

Tasavvuf ilmi, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni insana nasıl tanıttırır; insanı nasıl Allah'ı bilen ârif bir insan haline getirir? Bunu ayrı bir ders halinde anlatmak lâzım! Sadece anlatmakla olmaz, anlatmak yetmez; uygulamalı olması lâzım! Nasıl doktorlar, profesörler sadece sınıfta ders anlatmıyorlar; aynı zamanda ameliyat yaptırıyorlar, laboratuvarlarda çalıştırıyorlar. Uygulamalı olarak, hayatın içinde, teorik

ve pratik tarafları beraber götürülerek bu iş yapılıyorsa, tasavvuf ilminin de böyle uygulamalı olması lâzım!

Tasavvuf ilminin nazariyatını, teorisini ve tatbikatını söz olarak anlatırız. Siz de dinlersiniz. Şu binalarla sorumlu olan İngiliz de gelip dinleyebilir. Ona da tercüme edilebilir. Ama, dinlemek, bilmek yetmez!

Kur'an-ı Kerim ilimlerini Avrupalı bazı kimseler inceliyorlar, onlara oryantalist deniliyor. Oryantalist profesörler, *orient* denilen ortaşark, *middle east* ile ilgili bilgileri inceliyorlar. Adamlar Arapça biliyor. Aaa! Bakıyorsun İngiliz, Alman, Fransız, Hollandalı... Çok güzel Arapça biliyor. "İyi, maşâallah!" diyorsun, seviniyorsun. Fakat bakıyorsun, müslüman olmamış...

Ondan sonra, bakıyorsun Kur'an okuyor, Kur'an biliyor, Kur'an üzerine kitap yazıyor. Meselâ, Hollanda'lı *Vencient* diye birisi var... Kur'an-ı Kerim'e çok güzel fihrist yapmış; herkes istifade ediyor. Alman *Brokelman* var, Fransız *Bleşer* var, ve sâire var, olabilir. Bunlar ilimleri öğreniyorlar ama, yetmez! "*Bal bal demekle ağız tatlı olmaz.*" denildiği gibi, sadece sözünü söylemekle iş olmuyor. Neticede işi oldurmak lâzım! Yâni, iş olmadan lafta kalırsa, bir kıymeti yok...

Tasavvuf ilmi, sadece dershane ilmi değildir. Medrese ilmi, mikrofon ilmi değildir. Anlat, dinlesin; tamam... Olmaz!

Uygulamalı bir ilimdir, hayatın içinde yaşanan bir ilimdir. Hâl ilmi deniliyor onun için; kâl ilmi

değildir. Lafını herkes eder de, haliyle herkes hallenemez. Yalan söylemenin kötü olduğunu herkes bilir ama, yalan söylemeyen azdır. Sinirlenmemek gerektiğini herkes bilir ama; herkes yine kızabilir, sinirlenebilir. Bakarsın yine tabaklar havada uçmuş, yine sandalyeler, camlar kırılmış...

“—Hani sinirlenmeyecektin?” “—Tutamadım kendimi...”

Yâni, bilmek başka, uygulamak başka oluyor.

b. Hidâyet Allah'tandır

İnsana Allah'ı bildiren ilim, tasavvuf ilmidir amma; Allah istemezse, kul kendisi bilemez! Allah'ın müsâadesi lâzım! Allah'ın râzı olması lâzım o kuldân... Allah, râzı olmadığı kula ilminin zerresini koklatmaz. Dolaştırır, dolaştırır, kapıdan içeri girme yerini göstermez. Gözü görmez adamın... Etrafında dolaşır da, kurtuluşa erecek kapıyı göremez gözü, giremez içeri... Allah nasib etmez. Sübhânallah...

Derya gibi bilgisi vardır adamın... Sekiz tane, on tane dil biliyordur. Arapça, Farsça, Yunanca, Lâtince biliyordur. Koca bir çürümüş çınar gibi “Gümmm...” diye, bakarsın kâfir olarak ölür gider.

“—Bre insafsız kâfir! Bu kadar yaş yaşadın, bu kadar kitap neşrettin, bu kadar bilgin vardı; ne oldu?”

Ne yapsın; Allah kapıyı göstermedi, giremedi cennete... Kapısını göstermeyince, giremez insan... “Allah nasib etmeyince, Hak nasib

etmeyince, sen derviş olamazsın!” diyor ya, boşuna söylemiyor o koca alim, o büyük alim...

Ummana dalmayınca, Mürşide ermeyince, Hak nasib etmeyince, Sen derviş olamazsın!

Yâni, cennetlik olamazsın diyor. Hak nasib edecek... Doğru mudur? Doğrudur. Allah bir insana nasib etmişse, ona ne diyoruz? “Allah hidâyete erdirdi onu...” diyoruz. Biz Fâtîha’da her gün ne diyoruz:

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

(فاتحة:٦)

(*İhdina’s-sırâta’l-müstakîm*) “Bizi doğru yola ilet yâ Rabbi! Hidâyet senden yâ Rabbi!” (Fâtîha, 1/6)

Hem de Kur’an-ı Kerim’de çok açık ayetler var... Kime karşı? Rasûlüllah Efendimiz’e karşı, açıkça söylenmiş ayetler var... Diyor ki, Kur’an-ı Kerim ayetleri, *bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm*:

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ

يَشَاءُ

(القصص:٥٦)

(*Inneke lâ tehdîmen ahbabte*) “Rasûlüm, boşuna çırpınma, telâşlanma, mahzun olma, üzülme; sen sevdiğin insanı doğru yola sokamazsın, müslüman yapamazsın! (*Velâkinna’llâhe yehdî men yeşâ*)” Ama, Allah istediğini hidâyete erdirir.” (Kasas, 28/56)

“—Hayatında da böyle mi oldu Peygamber Efendimiz’in?”

Evet, aynen böyle oldu. Ebû Tâlib amcasını çok seviyordu. Çünkü, Ebû Tâlib amcası, ona küçükken bakmıştı, babalık yapmıştı. Himâye etti, korudu, müşriklerin karşısında savundu, ezdirtmedi yeğenini...

“—Amcacığım, ne olur, gel, ‘*Lâ ilâhe illa’llah, muhammeden rasûlü’llah*’ de; ben de sana şefâat edebileyim! Namaz kılmamış da olsan, oruç tutamamış da olsan, kusurlu da olsan, bir şefaât kapısı açılsın!” deyince;

“—Ölümden korktu da müslüman oldu derler. Kureyşliler arkamdan alay ederler.” dedi. Bir türlü o sözü söylemedi, söyleyemedi.

Bakın, Peygamber Efendimiz amcasının müslüman olmasını çok istedi. Çok istedi ama, amcası Ebû Tâlib —ona epeyce faydası da olmuş olduğu halde— imansız gitti. Ahirette cehenneme gidecek.

Hidâyet Allah’tan olduğu için, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nden istenir. Allah-u Teâlâ Hazretleri, kuluna hidâyeti kendisi verir. Kendisini, kendisi bildirir.

Onun için, tasavvuf ne ile uğraşiyor? Tasavvuf; Allah’a kulu sevdirmenin yollarını, nasihat yoluyla kullara öğretiyor. O kadar... “Bakın, şöyle şöyle yapın; o zaman, Allah sizi sever.” diyor.

Hani, “Çocuğum, aman yaramazlık yapma! Aman evlâdım, elini yüzünü güzelce yıka!

Aman, gittiğin zaman uslu uslu otur! Büyüklerin elini öp, e mi evlâdım!” diyoruz. Tutarsa, çocuğu sever gittiği yerdeki büyükleri; dedesi, amcası, dayısı... neyse. Ama çocuk dinlemezse, yaramazlık yaparsa... Sokakta oynamış, üstü başı, elleri ayakları kirlenmiş, kapıdan içeri giriyor. “Öp, öp evlâdım dedenin elini!” diyorsunuz. “İııh...” diyor, bir kenara çekiliyor. Tamam, yaramaz çocuk...

Yâni, tasavvuf öğüt veriyor, şeyh yol gösteriyor; o kadar... Kişinin kendisinde oluyor, esas itibariyle olan... Ana anahtar, ana mesele, kişinin kendisini Allah’a sevdirmesiyle ilgili bir mesele bu...

Peygamber Efendimiz istiyor ki, amcası Ebû Tâlib müslüman olsun. Ama, Ebû Tâlib’in kendisinde bir kusur olduğu için, kapıyı bulamıyor. Kurtuluşun kapısını bulamıyor, cennetin kapısından içeriye giremiyor. Bu önemli...

Allah-u Teâlâ Hazretleri Hâdî’dir. *Hâdî*, hidâyet veren demek... *Hidâyet*; gütmek, sürmek demek... Meselâ, arabayı sürüyorsun. Meselâ, sürüyü güdüyorsun. Hattâ, *hediye* kelimesi de galiba bu kökten... Mânâsı şu ki, karşıdaki adama bir şey sürüyorsun, bir şey veriyorsun; hediye deniliyor ona... Yâni, senden ona bir şey, bir eşya sevk olunmuş oluyor; bağışlamış oluyorsun.

Böyle sevk eden kimseye *hâdî* derler, çobana da *hâdî* derler.

Çünkü, çoban da koyunlarını güdüyor. Sevk edilene de *mehdî* derler. Meselâ, bir insan doğru yoldaysa, hidâyet üzereyse, o mehdîdir. Tabii, bir de Allah'ın rasûlünün soyundan gelen ahir zaman *Mehdî*'si olacak. O da yine, Allah tarafından doğru yola sevk edilmiş mübarek bir insan olduğundan, o ismi almış oluyor.

c. Hidayetten Mahrum Olan Kimseler

Şimdi, hidâyetten kimler mahrum oluyor; önce bunu öğrenmemiz lâzım! Bu dünyaya imtihan için geldik, gayemiz Allah'ın rızâsını kazanmak amma, kapıyı bulamama tehlikesi var... Nedir; hangi sebepten insan bu kapıyı, çıkış yolunu bulamaz? Hangi sebepten bu belâdan, bu bâdireden insan kendini kurtaramaz? Çok önemli bir soru bu... Bizim için, biz insanoğulları için, şu dünyaya gelmiş, şu imtihan alemine atılmış insanlar için en önemli soru bu... Kapıyı nereden bulacağız, bunun çıkışı neresi? Dört tarafı duvar, yüksek mi yüksek, kalın mı kalın... Bunun bir çıkış yeri var ama, neresi bu?

Çıkış yolu çok önemli... Kur'an-ı Kerim'in sayfalarını çevirip, ayetlerini okuduğumuz zaman, bazı ayet-i kerîmelerin sonunda, bu hususta bazı ipuçlarını görüyoruz. Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

(البقرة: ٢١٤)

(*Va'llàhu lâ yehdi'l-kavme'l-kâfirîn*) Haaa, hemen not almak lâzım kenara: “Allah kâfirlere

inâyet, hidâyet vermiyor.” (Bakara, 2/264) Neden? Kâfir... Allah’ın varlığını kabul etmedi. Edepsiz, küstah, terbiyesiz, beyinsiz, sivri kafalı, inatçı... Vermiyor Allah... “Sen misin öyle olan? Hava alırsın; vermiyorum.” diyor.

Ankara Üniversitesi’nde fakültede hocayım. Tabii, bir taraftan duymuşlar, işte bir tarikat şeyhidir filân diye... Sinop’tan birisi geldi; askerlik yapıyormuş, genç bir kimse, delikanlı... Kapıdan telefonla dediler ki:

“—Birisi sizinle görüşmek istiyormuş. Müsâit mi durumunuz, gelsin mi?”

“—Müsâade edin, gelsin!” dedim.

İçeriye almışlar. Odama geldi, kapıyı çaldı, açtı kapıyı... Yürüyüşü dengeli, kendisi sakin, ciddî bir adam... Delikanlı, genç adam... Durdu. “Buyurun!” dedim. “Oturabilir miyim?” dedi. “Oturun!” dedim. Oturdu. Tanıdığım bir insan değil... O da beni ilk defa görüyor; o bana bakıyor, ben ona bakıyorum. Dedi ki:

“—Ben transandantal meditasyon yapıyorum. Bana yardım edebilir misiniz?”

Grup halinde veya tek olarak, ruhsal deneyler yaparak, şu gördüğümüz alemin ötesindeki gizli alemlerle ilgili bilgilerini genişletme çalışması yapıyormuş. Gözlerini kapayıp, konsantre olup, *transandantal meditasyon* yapıyormuş. Duymuş ya, ben biraz profesörüm, biraz da bir tarikatın vazifelisiyim diye... İsmimi duymuş gelmiş.

Ben anladım halini, pek iyi görmedim. Doğrudan doğruya, “Sen kâfir misin, mü’min misin?”

de demedim de, “Sen namaz kılar mısınız?” dedim. “Yok..” dedi. “Oruç tutar mısınız?” dedim. “Yok...” dedi. Sıra sıra sordum soruları... İmanla hiç ilişkisi yok... Dedim:

“—Ben sana hiç yardım edemem!”

Edemem derken, iki mânâyı kasdettim: Birincisi; “Elimde imkân olsa, sana vermem. Senin gibi bir herife yardım etmem... İkincisi; “Sen benim yakınım olsan, —Allah saklasın, oğlum olsan, kardeşim olsan— ben de sana yardım etmek istesem, yardım edemem. Sen iman etmedikten sonra, ben sana yardım edemem ki! Nasıl yardım edeyim? Sen kendi kendini mahvetmişsin! Sen mü’min değil, kâfirsin!”

وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

(البقرة: ٢٦٤)

(*Va’llàhu lâ yehdi’l-kavme’l-kâfirîn.*) “Kâfire Allah hidâyeti vermez.” (Bakara, 2/264) Neden? Bunu defterinize, aklınızın, gönlünüzün defterine çok büyük harflerle, iri iri yazın:

“HİDÂYET ALLAH’IN EN BÜYÜK NİMETİDİR; ONDAN BÜYÜK NİMET OLMAZ!” da, onun için...

Neden biz Fâtiha’da, bir günde kırk defa, “Yâ Rabbi bize hidâyet ver!” diyoruz? İsteyecek başka şey bulamadık mı? Hidâyet Allah’ın en büyük nimetidir; bundan âlâsı yok da ondan... Âlâların âlâsı bu da, onun için... Hidâyet en büyük nimettir.

Onun için, Allah kendisine âsî, mücrim, kâfir olan böyle kimselere bu ikrâmını yapmaz, yapmıyor. İyi kullarına yapıyor. Böyle kullarına vermiyor o ikrâmı... Çünkü o ikramı verse, hidâyet etse; cennete girecek, huzuruna gelecek... Vermiyor.

Onun için, iman şart! İsveçliler toplansınlar; Almanlar, Amerikalılar topluca transandantal meditasyon yapsınlar... Profesörleri toplansınlar, cümle cihan halkını cem etsinler başlarına... Sıfır sıfır, elde var sıfır... Hiç bir şey yapamazlar. Neden? Kur'an-ı Kerim bir kılıç savurmuş köklerine; kesmiş, atmış hepsini... Savurmuş atmış. (*Va'llàhu lâ yehdi'l-kavme'lkâfirîn*) Allah kâfirlere hidâyet vermez!

“—Ben Allah’a rağmen, hidâyeti kendim bulurum!”

Sen hava alırsın! İnatçı herif, hâlâ inatçılığı bırakmıyorsun! Allah’a rağmen sen bir şey yapabilir misin? Hiç bir şey yapamazsın! Allah’a dost olmadan, Allah’tan zorla bir şey koparabilir misin? Mümkün değil, olacak şey değil... Böyle terbiyesizlik, böyle şey olmaz!

Onun için, insanın mü’min olması lâzım! Mü’min olmak nasıl oluyor?

“—Tamam hocam! Bir mânevî varlık şu dünyayı yaratmış. Yıldızları filân görüyorum, onları yaratmış olan yaratıcıya inanıyorum.”

“E, iyi, mâşâallah...”

“—Ama, ne peygamber tanırım, ne kitap tanırım, ne din tanırım, ne bilmem başka şey!”

Olmadı ki! O kâinatı yaratan Rabbü'l-âlemîn'in sana mesajı onlar... Sana mektubu o... Sen mektubu reddediyorsun, prospektüsü reddediyorsun. Bu cihazı nasıl kullanacaksınız? Bu kompleks cihazı, bu elektronik cihazı kullanamazsın ki! Öğretmeni reddediyorsun, kılavuzu reddediyorsun... Olmaz!

“—İnanıyorum!”

İnanıyorsan, elçisine de inan! Elçisini de kabul et! “Yâ Rabbi! Sana inanıyorum ama, bana bir adam gönderme; kabul etmem kat'iyyen!” desen olur mu? Allah ne gönderirse, kabul edeceksin! Elçi göndermiş; elçisini baş tâcı kabul edeceksin!

Osmanlılar ne yapıyormuş? Padişah bir güzel ferman yazdırtıyormuş. Altına bir güzel tuğra, imza atıyormuş. Altın yaldızlarla, tozlarla; böyle güzel bir yazı, kocaman ferman... Kıvırıyormuş, ondan sonra bir kutunun içine koyuyorlarmış. Sorguçlu, kaftanlı, kılıçlı saray çavuşu atına biniyormuş. Dıgıdık, dıgıdık, dıgıdık... Edirne, Sofya, Belgrad... Gidiyormuş paşanın makamına...

“—Padişah'tan ferman var efendim!”

Hemen, paşa fermanı alıyormuş, öpüp alnına koyuyormuş, ondan sonra açıyormuş. Neden? Padişah'tan ferman geldi.

Alemlerin Rabbinden ferman geliyor, Rabbü'l-âlemîn'den ferman geliyor; kabul etmiyor... Senin bacağını kırarım haaa! Sen kim oluyorsun? Alemlerin Rabbinin elçisinin, onun elçi olarak

şereflendirdiği, gönderdiği kimsenin, sen ayağının tozu olamazsın! Kabul etmemek ne demek? Olmaz! İmanın tamam değil... Yıkıl git cehenneme!

İman nasıl olmalı? Allah'a inanacak! “—İnandım. Tamam, Allah'a inandım.”

İnandıysan, elçisine de kulak ver.. İnandıysan, kitabına da kulak ver, kitabını da dinle!

Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, kadere, hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna inanacak!

İman öyle, hani adamın kesesinden para çıkartıp da, “Al lan! İşte biraz da sen istifade et!” filân der gibilerden bir şey değil ki... Hani ne bileyim, büyük bir Alman, Fransız asilzâdesi, şövalye, baron, kont veya dük... Adamlarıyla birlikte, şişman hancı karşısında şöyle birkaç para atmış gibi... “Al!” diyor. O da hemen yerde yuvarlanıyor, alıyor parayı... Bazı kimseler bunun gibi, “İman ettik ya, al bunu yeter!” der gibi bir edâ içinde...

Puh, senin başında paralansın! Ne o yâni, Allah'a inandığını böyle minnet mi ediyorsun sağa sola? Çok büyük bir iş mi yaptın? Tabii, inanacaksın! Kâinatın nesine hâkimsin? Gökten yağmur yağmadığı zaman, yağdırabiliyor musun? Mevsimi değiştirebiliyor musun? Güneşi doğdurabiliyor musun, batırabiliyor musun? Neye kudretin var? Şu kâinatın içinde bir küçücük zerresin! Elbette kabul edeceksin!

Bu kâinatın nizamını sen mi çattın? Bu çatıyı sen mi kurdun? Bu yıldızları sen mi donattın? Yok,

hiç bir şeyden haberin yok! Beleşçi geldin; sinek gibi, böcek gibi yaşıyorsun, bedâva gideceksin.

Tufeylî bir insan... Yine Allah'a inanıyormuş lütfen... Sanki yalvaracağız, yakaracağız, teşekkür edeceğiz, âferin diyeceğiz... Bir şey değil yaptığı şey... Allah'a da inanacaksın, peygamberlerine de inanacaksın, peygamberlerin sonuncusu Muhammed-i Mustafâ'ya da inanacaksın!

İnanıyor; Hazret-i Adem, Hazret-i Nuh, Hazret-i İbrahim, Hazret-i Mûsâ, Hazret-i İlsâ... Stop... Ne oldu? Araba bozuldu. Gelsene! Asıl işte buraya geleceksin, az kaldı. Oraya gelemiyor. Olmaz! Allah'a, peygamberlerine ve peygamberlerinin en sonuncusuna; kitaplarına ve kitaplarının en sonuncusuna inanacaksın! En sonuncusu, en doğrusu...

Şimdi siz hümaniter duygulara sahip, insancıl bir insansınız. Hepimizin gözümüz var, kaşımız var; hepimiz aynı cinsteniz. Kanguru gibi değiliz, kuş gibi değiliz, balık gibi değiliz. Hepimiz yeryüzünde –İngiliz de desek, Fransız da desek– aynı cinsteniz. Belli bir soydanız, bir anadan, atadan gelmişiz. Birleşsek yâ! Nasıl birleşelim? Gel, otur, müzakere edelim, birleşelim! İşte o birleşmenin formülü Kur'an-ı Kerim!

فِيهَا كُتُبٌ قَيِّمَةٌ

(البينة: ٣)

(*Fîhâ kütübün kayyimeh*) “Bütün eski kitapların hepsi, Kur'an-ı Kerim'in içinde var...” (Beyyine,

98/3) Aradığın bütün bilgiler orada mevcut... Bütün eski din mensublarının hepsinin razı olacağı sağlam akideler, muhafaza edilmiş olarak hepsi burada mevcut... Bozuk akîdeler atılmış. Anlaşma metni bu, kontrat bu... Daha ne istiyorsun? Allah göndermiş, bütün insanların birleşmesi için...

Allah kâfirleri doğru yola götürmüyor, sevk etmiyor, sürmüyor, oraya götürmüyor. Neden? Kâfir de ondan... Kâfir dedin mi, bitiyor iş... Kâfir adam, inanmamış, bozuk, güdük, çürük... Olmuyor.

Başka? Bazı ayet-i kerîmelere bakıyorsunuz;

وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

(التوبة: ٨٠)

(*Va'llàhu lâ yehdi'l-kavme'l-fâsıkîn*) “Allah fâsıklara hidâyet etmez.” (Tevbe, 9/80) buyruluyor.

“—Kâfiri biliyorum; inançsız, veya bozuk inançlı olduğu için inancı geçersiz insan da; fâsık ne demek?”

Fâsık; Allah'a itâatten, Allah'ın taâtinden çıkmış insan demek... Allah'a âsî, günahkâr, haramlara dalmış, günahlara dalmış insan demek...

فَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ

(*Feseka an emri rabbihî*) derler Arapçada... Yâni, “Allah'ın emrinden fısk etti, çıktı.” *Fısk*

etmek, sapsak demek... “Allah’ın emrini tutmadı, ayağı kaydı, yanlış tarafa gitti, yanlış iş yaptı, kötü iş yaptı.” Onları da Allah hidâyete erdirmiyor.

Onun için gûnahta ısrarlı iken, yapıp duruyorken, Allah insanı düzelttirmez. Gûnahtan kesilecek. Hani ne derler:

“—Babama selâm, edepsizliğe devam!”

Olmaz! Edepsizliği kesecek, edepsizlikten dönecek, edepsizliğin kötülüğünü anlayacak, edepsizlikten vazgeçecek...

Yol kesmeğe, hırsızlık yapmağa, gûnah işlemeğe, zinâ etmeğe devam ediyor... Olmaz! (*Va’llàhu lâ yehdi’l-kavme’l-fâsıkîn*) “Allah fâsıklara hidâyet vermez!”

Edepsizdir çünkü, lâıyk değildir o hidâyet nimetine, hidâyet hediyesine... Allah’ın hidâyet bahşetmesine liyakatı yok daha... Diploma alacak halde değil, sınıf geçecek hali yok... Okula kaydolacak hali yok ki, okulun diploması ona verilsin...

Şöyle diyelim: *Kâfir*, okula dahi kaydedilecek durumda insan değil... *Fâsık*; okula girmiş ama, diploma alacak insan değil... Tembel, derslerine çalışmıyor, hocaların dediklerini yapmıyor.

Görevlerini yapmıyor, aksini yapıyor. Sabahtan akşama kadar, futbol, sinema, bar, pavyon...

Babası tarla satıyor, “Oğlum İstanbul’da Hukuk Fakültesi’ni bitirecek!” diye... Bekle ki, bitirsin çocuk... Babasının tarla parasını aldı

mı, “Pederden, bizim moruktan yine paralar geldi. Bu akşam felekten bir gün çalalım!” diye, arkadaşlarıyla haydi yallah... Çamlıca’ya mı, Emirgân’a mı, Taksime mi, Maksim’e mi istersiniz? Babası beklesin ki, oğlu okulu bitirecek. Böyle çocuk mezun olur mu? Olmaz! On sene, yirmi sene Hukuk Fakültesi’nde... Babasına çok tarlalar sattırır. Köyde babası, “Bizim oğlan okuyacak da, avukat olacak, hâkim olacak...” diye bekler.

Demek ki, böyle insanlara da Allah hidâyet vermiyor. Sonra:

وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

(التوبة: ١٠٩)

(*Va’llàhu lâ yehdi’l-kavme’z-zâlimîn*) “Allah zâlimlere hidâyet vermez.” (Tevbe, 9/109)

Herif zorba, zâlim, gaddar, kan dökücü, hunhar... Allah hidâyet vermez! Hazinesi var... Olsun. Sarayları var... Başına çalınınsın. Neyi olursa olsun, Allah o zaman sevmiyor. Sevmediği için de ona hidâyet vermiyor.

Haram yiyor insan; zulmediyor kendisine... Günah işliyor insan; zulmediyor kendisine... Çok enteresandır, Kur’an-ı Kerim’de günahlara zulmetmek diye tabir edilir. Nefislerine zulmedenler diye geçer Kur’an-ı Kerim’de...

“—Nefse nasıl zulmediyor insan? Sadist mi? Kendisine iğne mi batırıyor? Çimdik mi atıyor? Kendisini cezâlandırıyor mu?”

Günah işliyor, Allah'ın cezâsına müstehak oluyor, kendi kendisine zulmetmiş oluyor.

Demek ki, günah işlemek sûretiyle ister kendisine zulmetmiş olsun; ister başkasına ezâ cefâ vermek sûretiyle onun canını yakmış, bedduâsını almış olsun; zâlimlere, fâsıklara, kâfirlere, edepsizlere Allah hidâyet vermiyor. Ana fikir ne? Hidâyet çok güzel bir şey de, bunlar lâyük olmadıkları için, Allah vermiyor. Ana fikir bu... Yâni, o güzel mükâfatı almak için, kupayı kazanmak için, çalışmak lâzım! Diplomayı almak için çalışmak lâzım; aferini kazanmak için gayret göstermek lâzım! O yapılmadığı için, Allah hidâyetini vermiyor.

O halde, mâdem bu dünya hayatı imtihandır... Mâdem ki buradaki vazifemiz, Allah'ın rızâsını kazanmaktır... Mâdem ki, Allah'ın rızâsını kazanmak için, kapıyı bulmak için, cennete girmek için, Allah'ın sevdiği kul olmak, Allah'ın hidâyetine ermek lâzımdır; o halde, kâfir olmamak, mü'min olmak lâzım! Fâsık olmamak, mutî kul olmak lâzım; yolunca yürüyen, ibâdetini yapan, haramları yemeyen kul olmak lâzım! Zâlim kul olmamak, âdil kul olmak lâzım!

Hem kendisine zulmetmeyecek, hem çevresine zulmetmeyecek! Adam hacı, evde acı... Dışarıda cömert, evde pinti... Herkese karşı güleç yüzlü, evde zâlim... *"İl eyisi, ev ağusu..."* Evde zehir zemberek, dışarıda iyi... Herkes, "Ne iyi hacıdır, ne cömerttir. Kesesini açar, herkese beleşten bir şeyler ısmarlar." filân der. Herkes memnun... Bir de karısına, çocuklarına sor! Evde berbat! Olmadı.

Demek ki, zâlim olmayacak, kâfir olmayacak! Mü'min olacak, günahlardan kesilmiş olacak, Allah yolunda yürüyen kul olacak! Bu hidâyet denilen eşsiz, emsâlsiz, âb-ı hayatı bulmak için, hidâyete ermek için, imânımızı çok iyi kollayacağız. “Aman, imanımız yanlış olmasın, yanlış bir akîdeye sapmayalım!” diye çok çalışacağız. Çünkü, sahteleri çok, sahtekârlar, yol şaşırtıcılar çok... Herkes bir laf söylüyor, herkes bir tarafa alıp götürüyor, kandırıyor. İmanın hırsızları, düşmanları çok!

Onun için imanı sağlam yerden öğrenecek; Kur’andan öğrenecek, Peygamber Efendimiz’den öğrenecek... Kur’an ve Peygamber yolunda yürüyen, Peygamber Efendimiz’in varislerinden; ulemâ-i muhakkıkînden, mürşidîn-i kâmilînden öğrenecek! Bozuk akîdelerle iman sağlam olmazsa, hidâyet kesilir. Onun için imanına dikkat edecek!

İşte burada, akîde, ilim, şeriatin önemli meseleleri, inanç ile ilgili hususları öğreneceksiniz. Hanımlar ders yapacak, beyler ders yapacak... Camiye gidecekler, mûteber kitapları okuyacaklar... En mûteber, en büyük alimlerin kitaplarını okuyacaklar; imanın sağlam olmasına çok dikkat edecekler. İman, kale gibi sağlam olacak!

Sonra kalbi tertemiz olacak! Allah yolunda olacak, itâat yolunda olacak! “Yâ Rabbi, sen ne dediysen, ne buyurduysan yapmaya hazırım! Namaz dedin; kılıyorum, kılacağım, ömrümün sonuna kadar kılacağım inşaallah! Namazdan ayırma beni... Camiden, cemaatten ayırma,

koparma beni... Şaşırtma, saptırtma beni... Orucumu tutacağım, Kur'an'ın bütün emirlerini tutacağım, zekâtımı vereceğim... Canamı vereceğim, malımı vereceğim... Senin istediğin ne ise, ona râzıyım. Sana mutîyim, ömrümü sana itâatle geçireceğim. Sana âsî olmayacağım yâ Rabbi!" demesi lâzım!

Sonra, helâl lokmaya çok dikkat etmesi lâzım! Helâl lokma; ağızdan giren, yenilen lokmanın helâl olması... Helâl olmak, birkaç bakımdan incelenebilir. Meselâ; ne kadar temiz yapılırsa yapılsın, ne kadar sıhhat şartlarına riayet edilirse edilsin, içki haramdır... Domuz eti haramdır... Faiz haramdır... Hırsızlıktan alınan mal haramdır... Zulmen, gadren alınan mal haramdır... Birisinin gözyaşıyla, râzı olmadığı bir şekilde, oradan zorla çekilip koparılmış şey haramdır...

Yâni, bir kendisi haram olabilir; bir de alınış, kazanılış şekli gayrimeşrû olduğu zaman haramlaşabilir. Ekmek helâldir de, fırıncının dükkânından çalarsan, haram olur... Elma yemek haram değil, serbest ama; komşunun bahçesinden kopartırsan, elma haram olur. Bu kadar basit... Yâni, elma helâl ama, alış yolu yanlış olduğu için haram olur.

Haramdan kaçınacağız! Haram insanın boğazından girdi mi, temizlenmesi cehennemde cayır cayır yanmakla olur. Onun için, haram bir lokma yememeğe çok dikkat edeceğiz. Bazı kimselerin bedbahtlığı, haram süt emmekten veyahut haram münâsebetten; nikâhsızlıktan, nikâhın bâtil ve gayr-i sahih olmasından

başlıyor. Perişanlık oradan başlıyor, ondan sonra öyle gidiyor.

Evinize haram lokma götürerek, karınıza, çocuğunuza en büyük zulmü yapıyorsunuz. Helâl götüreceksiniz, alnınızın teriyle götüreceksiniz.

Evliyâullahtan bir zât hac için yola çıkmış. Hiç bir şey almamış yanına... Böyle elini kolunu sallayarak çıkmış. Acıkmış. İki günde bir de yese, üç günde bir de yese, yine bu mide biraz bir şey istiyor. İş de yok... Bakmış orada bostan beygiri döndürüyor dolabı... Su çıkıyor bostandan...

“—Buna günde ne kadar masraf ediyorsunuz?” demiş.

“—Bu atın önüne arpa döküyoruz, saman döküyoruz; iki dirhem masraf gidiyor buna...”

“—Tamam, onu çözün; bana bir dirhem verin, kâfi!” demiş.

Bir dirheme dönmüş, dolap beygiri gibi... Para kazanmış; ama, alnının akıyla kazanmış, yemiş.

Helâl lokmaya çok dikkat edeceksiniz! Temiz kalbe, iyi niyete çok dikkat edeceksiniz! İnsan kötü yolda olabiliyor; ama iyi bir niyetle, temiz bir kalbe, iyi bir duyguya sahip olmasıyla, hidayete erebiliyor. Allah bakıyor, onda güzel bir şey var... Ondandır dolayı, hidayet nasib ediyor ona...

Meselâ, evliyâullahtan birisinin menâkıbını okudum: Kendisi yanlış yolda bir insanmış. Günahlar, çalgı, eğlence, haramîlik, bilmem ne... Yolda, bir “*Bismi’llâh*” yazısı görmüş

çamurların arasında... “Aman! Bu Allah’ın adı yerde kalmış, çamurların arasında!” diye almış, yıkamış, temizlemiş; bir de sevgisinden güzel kokular sürmüş üstüne... Kaldırmış, baş köşeye koymuş. Gece rüyasında: “Sen bizim ismimize hürmet ettin, bizim ismimizi tatyîb eyledin; biz de senin gönlünü tatyîb eyledik!” diye bir ses işitmiş. Ertesi gün, bir tevbe; bütün günahları bırakıyor, Allah’ın sevgili kulu oluyor.

Edep, güzel bir duygu, iyi bir jest, insanın hidâyeti kazanmasına vesîle olur. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi imansızlıktan korusun, zulmetmekten korusun... Allah’ın itâati yolundan ayağı kayanlardan, sapanlardan etmesin... Edebli bir kul eylesin... Kalbimizi temiz eylesin... Böylece, hidâyetini kazanmamıza mânî olacak ne kadar mânî varsa, onların hepsinden bizleri kurtarsın... Hidâyetini kazanmamıza sebep olacak ne kadar güzel, müsbet, olumlu vasıflar varsa, onlara sahip olmayı nasib eylesin...

Bunlara çok dikkat edin! Bunlar çok önemli meseleler...

Soru:

“– Kâfir, fâsık ve zâlim kişiler arasında derece farkı var mı? Meselâ fâsık ve zâlim kişi, hâlâ müslüman sayılır mı?”

Bu kimselerden diğer müslümanlar, onlara tebliğ yapmadıkları için sorumlu mudur?”

Fâsık ve zâlim imanı varsa mü’mindir. Derece farkı vardır. Zulmünün büyüklüğüne göre, fskının fücûrunun büyüklüğüne göre cehennemde yanacaktır ama, iman edenlerin hepsi cennete

girecektir sonunda... Yanacak, yanacak, yanacak; ondan sonra, cennete gidecek. Yâni, imanlının hâli kâfir gibi olmayacak. Muazzam bir fark var imanla küfür arasında... Çok büyük fark var... Allah imandan ayırmasın, cehenneme de atmasın... Cehenneme de düşmemeğe gayret etmek lâzım!

Diğer müslümanlar tebliğ yapmazlarsa sorumlu olurlar. Her müslüman, gücünün yettiğince emr-i ma'ruf, nehy-i münker yapacak... Zâlimin zulmünü engelleyecek ve zâlime, günahkâr'a dur diyecek... İçme diyecek; elinde şişe varsa, şişesini kıracak... Yapabilirse, mümkünse, münkeri gördüğü zaman fiilen müdâhale edecek, men edecek... Gücü yetmezse, dille söyleyecek, nasihat edecek... Ona da gücü yetmezse, içinden buğz edecek... Yâni, aktif olacak, çalışacak!

Peygamber SAS Efendimiz bir hadis-i şerifinde:¹

¹ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.527, no:4344; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.471, no:2174; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1329, no:4011; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.19, no:11159; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.551, no:8543; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.352, no:1101; Hâmidî, *Müsned*, c.2, s.331, no:752; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.247, no:1286; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.358, no:1448; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.305; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1330, no:4012; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.282, no:8081; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.166, no:1596; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.93, no:7581; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.248, no:1288; İbnü'lCa'd, *Müsned*, c.I, s.480, no:3326; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.176; Rûyânî, *Müsned*, c.III, s.337, no:1161; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.370; Ebû Ümâme RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VII, s.161, no:4209; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.314, no:18850; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.435,

أَفْضَلُ الْجِهَادِ كَلِمَةٌ حَقٌّ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ

(د. ه. عن أبي سعيد؛ حم. ه. طب. عن أي أمامة؛ ن. عن سمرة؛ حم. ن. هب. ض. عن طارق مرسل)

RE. 76/11 (*Efdalü'l-cihâd, kelimetü hakkın inde sultânin câir.*) “Cihadın en üstünü, en faziletlisi, en kıymetlisi, zalim bir hükümdarın huzurunda, ona hak sözü söylemek, nasihat etmektir.” buyurmuş.

Zâlimin karşısında hak sözü söylemek çok önemli! Onun için, hakkı söylemeğe gayretli olmak lâzım! Ama, Mûsâ AS ve Hârûn AS'ı – iki kardeşi– peygamber olarak, vazifeli olarak gönderirken, Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerim'de buyuruyor ki:

فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَيْنًا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَى

(طه:٤٤)

(*Fekülâ lehû kavlen leyyinen*) “Ona yumuşak yumuşak konuşun! (*Leallehû yetezekkeru ev yahşâ*) Belki aklını başına toplar, Allah'tan korkar, doğru yola gelir.” (Tâhâ, 20/44)

Yâni, “Yumuşak konuşun! ‘Seni hâin, seni zâlim, seni kâfir, seni hunhâr! İşte şu kadar astın, bu kadar kestir; seni alaşağı edeceğiz!’ filân demeyin; yumuşak kelâmla konuşun!” diyor.

no:7834; Ziyâü'l-Makdîsî, *elEhâdîsü'l-Muhtâre*, c.III, s.230, no:123; ed-Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ'*, c.I, s.238, no:427; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIV, s.421, no:2939; Târik ibn-i Şihab Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.64, no:5511 ve c.XV, s.923, no:43588; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.172, no:457; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.V, s.198, no:3981.

Öyle konuşmak metodumuz... Yumuşak yumuşak anlatmak, tatlı tatlı söylemek; doğru yola girmesi için açık kapı bırakmak, nefsinin kabarmasına meydan vermemek lâzım gelir.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

31. 12. 1990 - Melbourne

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

